

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 30.11.1971, sp. zn. 1 Cz 8/71, ECLI:CZ:NS:1971:1.CZ.8.1971.1

Číslo: 12/1973

Právní věta: V provádění výkonu rozhodnutí o výchově nezletilých dětí pokračuje soud bez návrhu či podnětu účastníků řízení.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 30.11.1971

Spisová značka: 1 Cz 8/71

Číslo rozhodnutí: 12

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Řízení před soudem, Výchova dítěte, Výkon rozhodnutí

Předpisy: 99/1963 Sb. § 5

§ 176

§ 252

§ 271

§ 272

§ 273

§ 43

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Manželství J. S. a G. S. bylo rozsudkem ve věci sp. zn. 5 C 31/68 okresního soudu v Hradci Králové rozvedeno a pro dobu po rozvodu byla jejich nezletilá dcera H. S., nar. 13. 4. 1963, svěřena do výchovy matky.

Po právní moci tohoto rozsudku podala matka J. S. u téhož soudu návrh na výkon rozhodnutí o výchově nezletilé H. S., když otec G. S. dobrovolně nezletilou do výchovy matce nepředal. Usnesením soudu prvního stupně z 3. 11. 1969 č. j. 9 Nc 80/68-14 bylo tomuto návrhu vyhověno a otci uložena pokuta 200 Kčs pro neplnění soudního rozhodnutí. Nezletilá H. S. však zůstala nadále u otce; nebylo dbáno ani o to, aby pokuta byla otcem zaplacená.

Otec nezletilé H. S. pak podal dne 10. 11. 1969 u soudu návrh, aby mu dcera byla svěřena do výchovy. Soud prvního stupně návrhu otce vyhověl, avšak odvolací soud k odvolání matky změnil toto rozhodnutí tak, že návrh otcův zamítl.

Po té podala matka dne 22. 7. 1970 návrh na nařízení výkonu rozhodnutí odnětím nezletilé H. S. otci

a předáním do její péče.

Okresní soud v Hradci Královém usnesením z 15. 2. 1971 č. j. P 165/69-47 tento návrh zamítl. V odůvodnění poukázal na zprávu psychiatrické kliniky KÚNZ v H. K., podle níž je nezletilá od r. 1969 v ambulantní péči kliniky s diagnózou neurózy a v konfliktních situacích dochází ke zhoršení jejích obtíží, a na to, že také ošetřující lékařka nepovažuje matkou navržený postup při předávání dítěte do její péče za vhodný. Na základě této zprávy dospěl soud prvního stupně k závěru, že nelze výkon rozhodnutí provést, a proto návrh matky zamítl s poukazem na to, že tu jde o déletrvající překážku.

Nejvyšší soud ČSR rozhodl o stížnosti pro porušení zákona, podané generálním prokurátorem ČSR, tak, že tímto usnesením soudu prvního stupně, které nabylo právní moci, byl porušen zákon.

Z odůvodnění:

Soud prvního stupně pochybil především tím, že si před vydáním rozhodnutí o návrhu matky z 22. 7. 1970 neobjasněl, čeho se svým návrhem domáhá. V jejím návrhu bylo sice uvedeno, že žádá, aby byl nařízen výkon rozhodnutí odnětím nezletilé H. S. otci, ale z obsahu tohoto návrhu nebylo patrné, zda si je matka vědoma toho, že o výkonu rozhodnutí této věci bylo již rozhodnuto usnesením téhož soudu, které nabylo právní moci. O tom měl soud matku poučit (§ 5 o. s. ř.). Protože z projevu matky vyplývalo, že chce dosáhnout toho, aby jí byla nezletilá H. S. předána do výchovy, šlo tu spíše o návrh na pokračování ve výkonu rozhodnutí ve smyslu ustanovení § 273 o. s. ř.

V tomto případě bylo však povinností soudu, aby ve výkonu rozhodnutí pokračoval i bez návrhu.

Výkon rozhodnutí o výchově nezletilých dětí (§ 272 a § 273 o. s. ř.) úzce souvisí s řízením ve věcech péče o nezletilé (§ 176 a násl. o. s. ř.). Společnost má zájem na tom, aby dítě bylo vychováváno v prostředí pro jeho vývoj nejpříznivějším, a je proto povinností soudu, aby provedení výkonu rozhodnutí o výchově dítěte zajistil. Soud, který je pověřen ochranou zájmů nezletilých dětí, pokračuje ve výkonu rozhodnutí o výchově nezletilých dětí bez zbytečných průtahů i bez dalších návrhů či podnětů.

Výkon rozhodnutí o výchově nezletilých dětí je upraven v občanském soudním řádu samostatně a v ustanoveních § 272 a § 273; ustanovení § 272 odst. 1 o. s. ř. také pro tento výkon rozhodnutí výslovně vylučuje použití ustanovení § 252 až § 271 o. s. ř. Neplatí tu tedy ustanovení § 261 o. s. ř., podle něhož lze nařídit výkon rozhodnutí jen na návrh oprávněného, a soud není také vázán návrhy účastníků. Ustanovení § 273 odst. 3 o. s. ř. svěřuje provedení tohoto řízení obecnému soudu dítěte a nikoliv obecnému soudu povinného (§ 252 odst. 1 o. s. ř.).

Dále pochybil soud prvního stupně také tím, že zamítnutí návrhu na pokračování ve výkonu rozhodnutí a výchově nezletilých dětí odůvodnil déletrvající překážkou, pro níž výkon rozhodnutí nelze provést. Takový závěr nemá oporu v žádném z ustanovení občanského soudního řádu.

Uvedeným usnesením soudu prvního stupně byl proto porušen zákon v ustanoveních § 5, § 43 odst. 1, § 272 a § 273 o. s. ř.